

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PATIKIMUMO DEKLARACIJŲ JURIDINIAMS
ASMENIMS, NORINTIEMS DALYVAUTI ŠIAURĖS ATLANTO SUTARTIES
ORGANIZACIJOS KONKURSUOSE, IŠDAVIMO PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. XIII-1995
2 IR 3 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 6¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO PROJEKTO

(TAP- 23-1546) (TAIS- 23-13933(2))

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos patikimumo deklaracijų juridiniams asmenims, norintiems dalyvauti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos konkursuose, išdavimo pagrindų įstatymo Nr. XIII-1995 2 ir 3 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 6¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau - Įstatymo projektas) atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projektu keičiamo Lietuvos Respublikos patikimumo deklaracijų juridiniams asmenims, norintiems dalyvauti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos konkursuose, išdavimo pagrindų įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto c papunktyje siūloma nustatyti, kad patikimumo deklaracija juridiniam asmeniui nebūtų išduodama, jeigu juridinis asmuo (ar su juo susiję asmenys) turi ar praeityje turėjo ryšių su užsienio valstybių institucijomis ar tų valstybių fiziniais arba juridiniais asmenimis, keliančių grėsmę nacionaliniam saugumui. Siūloma nuostata suponuoja, kad kartą identifikavus, kad asmuo turi ar turėjo keliančių grėsmę ryšių su užsienio valstybių institucijomis ar tų valstybių fiziniais arba juridiniais asmenimis, jam niekada negalėtų būti išduota patikimumo deklaracija. Įstatymo projekto rengėjai nurodo, kad minėta nuostata formuluojama atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2022 m. rugsėjo 22 d. nutarimą Nr. KT116-A-N10/2022. Tačiau šiame Konstitucinio Teismo nutarime, kuriame buvo tiriama Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 12 straipsnio 15 dalies (2018 m. sausio 12 d. redakcija) atitiktis Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Konstitucinis Teismas, be kita ko, konstatavo, kad (1) „šioje konstitucinės justicijos byloje ginčijama Įstatymo 12 straipsnio 15 dalies nuostata, kad šio įstatymo 11 straipsnio 2 punkte nurodytos grėsmę nacionalinio saugumo interesams keliančios priežastys, t. y. investuotojo kreipimosi į Komisiją metu turimi ar praeityje turėti didinantys riziką ar keliantys grėsmę nacionaliniam saugumui ryšiai su užsienio valstybių institucijomis ar tų valstybių fiziniais arba juridiniais asmenimis, laikomos nepašalinamomis, negali būti aiškinama kaip nustatanti, kad asmeniui, turinčiam ar praeityje turėjusiam tokių ryšių, visais atvejais negali būti leidžiama investuoti“, (2) nors, pagal ginčijamą Įstatymo 12 straipsnio 15 dalį, tokie ryšiai, kaip minėta, laikomi nepašalinamomis grėsmę nacionalinio saugumo interesams keliančiomis priežastimis, t. y. grėsmės nacionaliniam saugumui visada bus laikomos išliekančiomis, jeigu, pagal Įstatymo 11 straipsnio 2 punktą, asmuo turi ar praeityje turėjo riziką ar grėsmę nacionalinio saugumo interesams keliančių ryšių, ginčijamoje nuostatoje įtvirtintas teisinis reguliavimas, sistemiškai aiškinamas su kitomis šio įstatymo nuostatomis (inter alia Įstatymo 12 straipsnio 12 dalimi), nepaneigia galimybės įvertinti individualią kiekvieno investuotojo situaciją ir, atsižvelgiant į visas svarbias aplinkybes, konkrečiu atveju atitinkamai individualizuoti jam taikytinas ribojančias jo teises priemones, inter alia, įvertinus investuotojo turimų ar praeityje turėtų ryšių su užsienio valstybių institucijomis ar tų

valstybių fiziniais arba juridiniais asmenimis pobūdį ir galimą įtaką nacionalinio saugumo interesams konkrečios planuojamos investicijos kontekste, pateikti rekomendacijas dėl nustatytinų privalomų reikalavimų ar sąlygų, kurių laikantis investicija (jos dalis) galėtų būti vykdoma ir nekeltų grėsmės nacionalinio saugumo interesams“.

Atsižvelgiant į nurodytą Konstitucinio Teismo nutarimą ir įvertinus Įstatymo projektu keičiamo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto c papunkčio nuostatą, manome, kad ši nuostata nesuteikia galimybės įvertinti kiekvieno juridinio asmens (ar su juridiniu asmeniu susijusių asmenų) situacijos individualiai, taigi ir atitinkamai individualizuoti konkrečias tam asmeniui taikytinas ribojančias jo teises priemones, nes tuo atveju, jeigu asmuo turi ar praeityje turėjo grėsmę nacionaliniam saugumui keliančių ryšių su užsienio valstybių institucijomis ar tų valstybių fiziniais ar juridiniais asmenimis, jam patikimumo pažymėjimas niekada negalės būti išduodamas.

2. Keičiamo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto d papunkčio nuostatą reikėtų koreguoti tuo aspektu, kad pirmoji sąlyga dėl teistumo yra dėstoma kaip „nebuvo pripažintas kaltu dėl nusikaltimo <.....>“ o antroji sąlyga, formuluojama per žodžius „ir už padarytą nusikaltimą yra išnykęs ar panaikintas teistumas“, o tokia formuluotė nedera su prieš tai išdėstyta nuostata dėl teistumo nebuvimo. Be to, pagal nurodomos nuostatos formuluotę neaišku, ar sąlyga dėl teistumo išnykimo/jo panaikinimo yra siejama tik su prieš tai nurodomais nusikaltimais (pagal Baudžiamojo kodekso 123¹ straipsnį), ar su bet kokio pobūdžio nusikaltimais.

3. Siekiant teisinio aiškumo ir atsižvelgiant į tai, kad sąlyga „arba per paskutinius 3 metus nebuvo pripažintas kitaip pažeidęs Lietuvos Respublikoje įgyvendinamas tarptautines sankcijas arba ribojamąsias priemones“ yra atskiras asmens patikimumo deklaracijos išdavimo kriterijus, turintis tik šiai sąlygai būdingą požymį (dėl šio pažeidimo nebuvimo per 3 paskutinius metus), siūlome šią sąlygą dėstyti atskiru keičiamo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto papunkčiu.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Audinga Galubickienė

Audinga Galubickienė, tel. +37052098915; +37066842876, el. p. audinga.galubickiene@lr.lt